

EL PRESIDENT DE LA REIAL ACADEMIA CATALANA
DE BELLES ARTS DE SANT JORDI

té l'honor de convidar-lo a la solemne sessió pública
que es celebrarà el proper dimecres, 18 de maig de 1994, a les set de la tarda,
per a la presa de possessió de l'Acadèmic Electe

Il·lm. Sr. ENRIC LLIMONA i RAYMAT

que llegirà el seu discurs d'ingrés sobre el tema:

«ART i SILENCI»

i serà contestat en nom de la Corporació per
l'Il·lm. Sr. Dr. FRANCESC FONTBONA i de VALLESCAR

Casa Llotja de Mar, primer pis
Saló Daurat
Passeig d'Isabel II, 1
(entrada pel carrer Consolat del Mar)

Barcelona, maig de 1994

REIAL ACADÈMIA CATALANA DE BELLES ARTS
DE SANT JORDI

ART I SILENCI

Discurs d'ingrés de l'Acadèmic Electe
Il·lm. Sr. Dr. ENRIC LLIMONA i RAYMAT
Llegit al Saló Daurat de la Llotja de Mar
el dia 18 de Maig de 1994

Discurs de contestació per l'Acadèmic Numerari
Il·lm. Sr. Dr. FRANCESC FONTBONA

BARCELONA
1994

REIAL ACADÈMIA CATALANA DE BELLES ARTS
DE SANT JORDI

ART I SILENCI

Discurs d'ingrés de l'Acadèmic Electe
Il·lm. Sr. Dr. ENRIC LLIMONA i RAYMAT
Llegit al Saló Daurat de la Llotja de Mar
el dia 18 de Maig de 1994

Discurs de contestació per l'Acadèmic Numerari
Il·lm. Sr. Dr. FRANCESC FONTBONA

BARCELONA
1994

SALUTACIÓ

Excel·lentíssim senyor President
Il·lustríssims senyors acadèmics
Senyores, senyors, amics tots

Pot ser que fóra més preceptiu començar donant un resum biogràfic del company i gran amic Ignasi Serra Goday, de qui malauradament jo he d'ocupar el seu buit en aquesta Reial Acadèmia. Però aquesta tasca biogràfica, a més d'estar ja escrita per escriptors i historiadors d'art més rellevants, també seria un xic reiterativa en coses que tots coneixem, si més no per ésser companys de l'Acadèmia i per amistats més íntimes.

En aquest cas, jo, que no solament no sóc escriptor sinó tampoc historiador, preferiria que el meu record per a l'Ignasi fos una carta; una carta que no vaig escriure mai i que ara l'escric, encara que ell no la pugui rebre. I dirà així:

Estimat amic Ignasi:

Fa molt de temps que volia escriure't per recordar temps passats, quan vaig tenir la sort de viure intensament amb tu, durant la nostra vida d'estudiants d'arquitectura i en el temps que l'Escola estava instal·lada en el darrer pis de la Universitat de Barcelona, amb vista al pati de Ciències. Suposo que recordaràs, com jo, que paret amb paret comunicava amb la vivenda del bidell, àlies "el rompe techos", pare de la celebèrrima cantant Victòria dels Àngels, ara membre d'honor d'aquesta Acadèmia, amb la qual compartíem els seus assajos de cant en les nostres classes matutines, degut al poc gruix dels envans. També recordaràs quan apareixia en el cel l'avió del company Xavier Busquets, també acadèmic i avui absent, fent tota mena d'acrobàcies, per tal de distreure, tant com es pogués, el professor, i així fer-nos més distreta la classe. Recordaràs també que no totes les classes eren prou interessants. El nostre ídol era el professor Florensa, amb les seves xerrades sobre construcció, però no era com a la classe de topografia, on tu sovint agafaves el llapis per fer apunts del perfil dels companys més pròxims. En aquesta carta t'adjunto el que em vas fer a mi i que ara crec que et farà molta gràcia de contemplar-lo.

Aquest estiu suposo que el passaràs com sempre a la teva estimada Tiana i que repetiràs el truc d'emportar-te el llibre de càlcul integral i el bloc de

dibuix, quan vagis a passejar pel bosc i, quan trobis el racó idoni i tranquil t'asseuràs sobre les integrals curvilínies i et posaràs a dibuixar en el bloc.

Això, Ignasi, és molt bonic, però ja saps que després ho paguem massa car.

Estic contemplant coses passades i em sembla molt encertat el cartell que vares fer per al ball d'arquitectura l'any 1946. És ben bé teu, elegant i inconfusible de dibuix. La figura femenina, donant-se els últims tocs abans del ball, de traç fi i seguit –no vull ensabonar-te– t'acredita de molt bon dibuixant. Ara no sé que deus pensar del meu, et deu semblar grotesc i indisciplinat, però confio que, com a mínim els meus ninots –incloent-hi la caricatura del catedràtic Nebot– et varen fer riure.

Dibuix de Serra Goday (Any 1940)

De tot això fa molts anys i ara sé de tu moltes altres coses. Sé que cada vegada et sents més pintor i que l'arquitectura que practiques no respon sempre a la teva enorme sensibilitat, però com que no et pots sostreure a allò que hem après, també l'apliques amb correctíssimes composicions, com les del Palauet Albeniz, en acabar la façana posterior. També veig una correctíssima composició en el grup de vivendes del polígon de Montbau, que les he mirades moltes vegades, ja que també he fet obres semblants veïnes de les teves.

BAILE DE ARQUITECTURA

11 DICIEMBRE 1946
HOTEL RITZ
BARCELONA

Dibuix de Serra Goday

L'atre dia vaig visitar el Museu Clarà, que tu vas tenir cura de remodelar i ampliar. N'has tret molt partit i la cornisa porta el teu segell. El que és molt important és la teva dedicació a l'Ajuntament de Barcelona, com a Arquitecte Cap del Departament d'Edificis Artístics i Arqueològics. Això et deu portar molta feina i mal pagada, però si et pot servir de consol, et puc dir que són molts els companys arquitectes que et feliciten per la teva labor de restauració de palauets, esglésies i sales del patrimoni gòtic de la nostra ciutat, i això, Ignasi, és molt important; molt important que hi hagi persones capacitades per a aquest ressorgiment d'allò que va ser la nostra millor arquitectura, el Gòtic català. Però el que més m'agrada de tu és la teva vessant pictòrica, per a mi la més rellevant de la teva personalitat.

Diumenge passat varem fer una excursió a l'església de la Verge de l'Alegria, a Tiana. Érem un grup d'arquitectes i altres amics simpatitzants amb el nostre ofici. Ens va acompanyar la teva encantadora esposa Maite; gràcies a ella vàrem poder entrar a l'església, ja que gairebé sempre roman tancada al públic. Tots quedàrem sorpresos de la importància de la teva obra mural: tot l'àbsis que has compost i pintat amb les Alegries de la Verge. Un tema inèdit, almenys de conjunt, tractat amb línia segura, perfilant tots els personatges que incorpores per celebrar els goigs de la Verge Maria.

Comentàvem amb els teus amics que en les teves pintures, el dibuix ho diu gairebé tot; els colors es veuen posteriors i són els tons lluminosos del pintat a la calç, allò que els donen aquesta frescor que no desapareix amb el temps, tal i com contemplem en els pintors italians del "quattrocento", dels quals tu n'estàs tan enamorat.

Ja sé que en tens moltes altres pintures murals escampades per Gavà, Sta. Anna i la teva casa de St. Feliu Sasserra; et felicito per aquesta labor pictòrica tan bona.

I ara, com que la carta ja és massa llarga, acabaré dient que és una necessitat imperiosa trobar un destí per a l'enorme quantitat de dibuixos teus, fets a la ploma, al llapis o al carbó, que no poden quedar simplement guardats en carpetes. A falta d'una idea millor, jo penso proposar al nostre col·lectiu d'arquitectes i al seu Departament de Cultura, que es preocupin de la seva conservació, perquè el dia de demà es puguin contemplar tots junts, per noves generacions. Que no tot han de ser pedres!

Estimat Ignasi, quan rebis aquesta carta, rebràs amb ella la més sincera amistat i sàpigues que serverà de tu un gran record per sempre, el teu amic

Enric Llimona

ART I SIL

Ha estat
de presenta
CATALAN
un article
Comillas.

L'article
segurament

Jo tamb
setmanari q
part d'aque
va donar el
presentació

Però per
vull excusa
meves refle
pletament
retrets que
que, sovint

La seva
i sense cap
tan amics c

El pens
l'articulista
publicitari

El pens
de silenci;
festacions.

L'arqu
presència in

Això pa

La músi
tracció, vol
en un prim
veritat o no

Ha estat una coincidència que, mentre estava preparant aquestes paraules de presentació amb motiu del meu ingrés en aquesta REIAL ACADÈMIA CATALANA DE BELLES ARTS DE SANT JORDI, vaig llegir al diari, un article sobre la Biennal d'Art celebrada recentment a la població de Comillas.

L'article que llegia, el seu autor el titolava "l'Arquitectura del Silenci", segurament en contrapunt a la trepidant arquitectura del mateix moment.

Jo també serviré silenci sobre el nom de l'autor de l'article i del diari o setmanari que el va publicar, per la senzilla raó que se m'ha extraviat. Però a part d'aquest contratemps, allò que és important és la tranquil·litat que em va donar el fet de trobar aquest paral·lelisme de pensament, ja que la meua presentació versa sobre l'Art i el Silenci.

Però per no confondre els meus oïdors i abans també d'entrar en matèria, vull excusar-me i advertir-vos que no prengueu les meves paraules o les meves reflexions com un criteri, del qual estic segur i que, per a mi, és completament definitiu; tot al contrari, les meves paraules són senzillament retrats que surten del fons del pensament, que moltes vegades t'empenyen i que, sovint per prudència, no goses dir-los.

La seva existència ineludible m'impulsa, ara, a mantenir un diàleg distès i sense cap perill de ruptura, per la meua banda. Quedarem, després de tot, tan amics com sempre, i això, és bo.

El pensament que jo vull exposar és en un sentit més profund que el de l'articulista mencionat. Allí era una qüestió d'oblit o de reconeixement publicitari el que es posava a debat.

El pensament que jo expresso és que la paraula "art" em sembla sinònim de silenci; un silenci de respecte, que l'acompanya en totes les seves manifestacions.

L'arquitectura és l'art de la bellesa útil i quan l'aconsegueix, la seva presència imposa silenci a qui la contempla.

Això passa en totes les altres Belles Arts i, fins i tot, amb més intensitat.

La música i la poesia, les escoltes en silenci; llegeixes amb una total abstracció, voltada de silenci; contemples les obres plàstiques d'una exposició, en un primer tomb, tot sol i en silenci, per poder captar els seus secrets: és veritat o no?

L'obra d'art més gran que s'ha ofert als ulls humans és, sens dubte, la natura; i com la contemplem? en silenci, presoners d'una realitat plàstica incommensurable i que ens fa pensar en la seva profunditat.

Doncs bé, si hem arribat a aquest punt de dependència entre art i silenci, on jo crec, que en principi, estem tots d'acord, se'm planteja, a continuació, un altre retret del pensament: com valorar aquest silenci, per donar raó que el que contemplem és veritablement una obra d'art? o bé, qui posseeix la mesura per discernir-ho?

Aquest poder de mesurar, ¿podria pertànyer a persones amb possessió d'un coneixement històric de l'art més ampli que el d'altres i que els permet aprofundir en les coses? o també, que aquest poder pogués pertànyer a persones en possessió d'una major sensibilitat que la d'altres.

Totes dues postures serien vàlides, com també ho serien d'altres que la meua ignorància no em permet de conèixer.

L'article esmentat al principi sobre "L'Arquitectura del silenci" que també podria ser "L'Art del silenci" denuncia, al meu entendre, aquesta falta de rigor en la recerca i tria del valor artístic ben mesurat. Aquest es troba, de vegades, desplaçat per imposicions estètiques que no són del tot vàlides, com s'ha pogut demostrar recentment en alguns dels sectors del conjunt olímpic. Però aquest seria un tema molt interessant, però molt polèmic per fer-ne una anàlisi completa de tota aquesta obra, que dit de passada, considerem globalment molt positiva.

Tornant al tema que ens ocupa sobre la interpretació del silenci, que desperta la contemplació de tota obra artística, cal aprofundir més en el tema i remarcar que aquest silenci ha de ser autènticament inèdit en cada ocasió i no referenciable a d'altres.

Aquest concepte pot ésser d'aplicació vàlida en el moment de donar un valor a l'obra que contemplem. Dit d'una altra manera: quan volem explicar una manifestació artística, no és admissible, segons el meu parer, comparar-la amb d'altres, buscant similituds innecessàries; altrament, restem personalitat a l'obra que contemplem.

Això es pot il·lustrar amb un exemple viu: un artista de molt renom dintre de les actuals avantguardes manifestava la seva gran admiració per les pintures rupestres de les coves d'Altamira. El seu entusiasme era tan gran que deia que les trobava molt superiors a la pintura de Velázquez i, a continuació, l'artista afegia: "i que, el públic no s'hi espanti".

Jo crec que aquesta comparació tan curiosa no és vàlida, ja que són dos tipus de silenci, els dos d'admiració, emperò molt distants en el temps i en l'evolució, per poder comparar-los i mesurar-los de forma tan espontània.

L'artista
sostre del s
possiblement
permès de
palau rena
l'honorave

Segura
innocència
tota la plà
comprener

Amb a
tota obra
obres artí
valors artí

Si sen
artística, r
criteri.

Per exe
a l'obra d'

Tornem
referencia

La pint
Els pintor
d'expressi
de l'art i r
tica i cany
de l'artista

És ell
intel·ligen
allò que e

Seria r
va saber m

En aqu
d'explicar
com és qu
d'admetre
(l'impress
humans d
d'intel·lec

L'artista de l'Edat de pedra s'expressava, sense cap mena de dubte, en el sostre del seu hàbitat: una cova dintre de la roca, mentre que els seus coetanis, possiblement, es mataven les puces. L'altre artista, al seu habitat, li era permès de pintar, sobre tela tensada pel bastiment de fusta, a l'interior d'un palau renaixentista, mentre que els seus coetanis, ben menjats i ben païts, l'honoraven.

Segurament aquell artista, enamorat de la pintura rupestre, hi veu la innocència pròpia de l'ignorant desprotegit, que amb dues ratlles, expressa tota la plàstica del seu món interior; estem d'acord amb ell, però també comprenem i expliquem el silenci de l'altre home, amb la mateixa intensitat.

Amb aquest exemple procuro veure l'aplicació d'allò que és inedit en tota obra d'art i que no ha de ser, per cap motiu, referenciable a d'altres obres artístiques per poder entrar amb més o menys força a l'escala de valors artístics.

Si sentim una inclinació natural per la màxima puresa d'expressió artística, no és precisament una qüestió de temps, la que ens dóna aquest criteri.

Per exemple, en un concurs de dibuix infantil no seria just donar el premi a l'obra d'un noi, pel fet de ser el més xic de la colla de concursants.

Tornem doncs, a buscar tot el que té d'inèdit l'obra d'art i que no és referenciable a cap altra circumstància.

La pintura del període romànic, per exemple, va prevaler per si mateixa. Els pintors del pregòtic, que van prendre el relleu, van donar un sentit d'expressió totalment diferent. Les dues pintures són cabdals per a la història de l'art i no hi ha cap dependència formal entre elles. Aprofundir en la plàstica i canviar allò que podríem dir, "els motllos establerts" depén solament de l'artista.

És ell qui imposarà el seu talent, el seu joc, amb la seva observació intel·ligent i l'esperit de superació expressiva, per donar a entendre a la gent allò que ell sent en el seu interior.

Seria ridícul avui, tornar a ensopegar en el fracàs de l'any 1874, on no es va saber mesurar el silenci de la pintura impressionista.

En aquella època quedaven enrera moltes obres bones, però més difícils d'explicar per les inquietuds creixents dels nous artistes; ara ens preguntem: com és que no va sorgir el silenci, que implícitament comunica la voluntat d'admetre el gran valor plàstic d'aquelles obres de nova generació (l'impressionisme)? Pot ser es va produir la no acceptació per prejudicis humans de caràcter continuista, o per ignorància simplement, o per manca d'intel·lectualisme artístic prou rellevant dintre de la societat d'aquell

moment. Sigui el que sigui, com es pot ignorar la vàlua de la pintura de Gauguin o la de Van Gogh, encara que fos en aquella època?

És possible d'encaixar aquí la màxima dels escriptors llatins "no faré res pel parer de la gent, sinó tot per consciència". La revista *Questions d'Art* publicava, l'any 1973, en un article titulat "Els crítics i la crítica" les opinions d'una sèrie de crítics d'art o comentadors autoritzats, que reunits en taula rodona, buscaven l'explicació de la seva identitat per encaminar el criteri de la gent dintre del món de l'art.

Hem indicat abans l'interès per trobar el veritable valor artístic i com mesurar-lo. Doncs bé, un cop llegides les opinions dels vuit crítics destacats del moment i que formaven aquella taula rodona, es constata la dificultat que tenien per posar-s'hi d'acord. Des de la posició dels més radicals, que creien necessari maltractar la consciència generalitzada, per tal de fer entendre el nou art, fins a l'opinió més equilibrada, del respecte al contemplador, donant-li sempre una alternativa paral·lela, per arribar a la comprensió, hi ha una sèrie de variants totes estimables, però un xic divagatòries. Si més no, quedava per explicar, d'on traiem la força per mesurar la qualitat de l'obra d'art.

Per a mi, és vàlida primer, la força produïda per la pròpia sensibilitat de percepció davant de l'obra d'art, i segon, l'altra força: el coneixement històric, és a dir l'aspecte més científic. La primera és el silenci i la segona, la mesura d'aquest silenci, que apuntàvem com a tema d'aquests retrets del pensament, fets al principi.

M'he adonat que sempre em desvio parlant de pintura o de dibuix, per donar un exemple o una comparació i això serà segurament per deformació familiar; m'heu de perdonar també tots aquests retrets que són aplicables a tota bella art i per tant, a l'arquitectura, que és la meua professió d'identitat oficial; per això, aquest silenci d'admiració, l'aplico a totes les obres, que contemplo, d'altres arquitectes. Així doncs, de la mateixa manera que gaudeixo del romànic, del gòtic o de l'islàmic, puc gaudir del renaixement o del racionalisme, com també de les arquitectures regionals i en definitiva, de totes les arquitectures que he pogut contemplar amb els meus ulls, de forma indiscriminada i exempta de comparacions.

Per acabar, amics meus i soferts oïdors, voldria que compreguéssiu, amb aquests retrets, la meua intenció d'admirar i valorar tot l'impuls creatiu de tants artistes del món de la música, del món de les lletres i del món de les arts plàstiques, que amb la seva màgia, fruit directe de la connexió d'art i ofici, han sabut arribar molt alt en aquesta escala de silencis artístics, tan difícil de mesurar, com hem vist, i que només amb la imaginació neta i

despresa d
no quedar
"quina me
difícils; pe
caiguin".

pintura de
no faré res
tions d'Art
crítica" les
que reunits
ncaminar el

ístic i com
es destacats
a dificultat
dicals, que
er entendre
templador,
ensió, hi ha
Si més no,
t de l'obra

sibilitat de
ent històric,
, la mesura
pensament,

dibuix, per
deformació
plicables a
d'identitat
obres, que
anera que
aixement o
finitiva, de
s, de forma

renguéssiu,
uls creatiu
món de les
nexió d'art
s artístics,
ació neta i

despresa de prejudicis podran arribar encara més amunt, i si no arriben, mai no quedaran defraudats per part meva, ja que segons diu el filòsof clàssic "quina meravella que no pugin molt amunt els que han emprés ascensions difícils; però, si ets home, admira els que emprenen coses altes, encara que caiguin".

Moltes gràcies.

OBRES DIVERSES

VIVENDES PLURIFAMILIARS EN ALTURA

Comunitat de propietaris, c/ Balmes, 266 – Inmobiliària BIASA, c/ Pi i Margall, 33-37 – Edifici Buxade, c/ Copèrnic, 87 – Edifici Catalunya Ràdio, Avda. Diagonal, 614 (any 1962) – Edifici Serra, c/ Beethoven, 9 (any 1963) – Edifici Calull, Marc Aureli, 14 i Marc Aureli, 16 (any 1958) – Comunitat de propietaris, c/ Valero, 7 – Edificis Calull i Pedrerol, c/ Fernan Agulló, 3 i 5 – Edifici Surinyac, c/ Amèrica, 29 – Edifici Ferrer Vidal, Vilassar de Mar – Edifici Calull, c/ General Mitre-

Edifici per vivendes (Any 1962)

Tres Torres,
celona) – Ed
Edifici anex
c/ Doctor Va
Caixa”, Sant
na) – Constr
Carlemany, c
Massana (An

VIVEND

DARSA
de Barcelona
de Jubilacion
1960.

Tres Torres, 33 – Edifici Surinyac, c/ Campo Florido, 26-28 – Edifici Calull, vila de Cornellà (Barcelona) – Edifici O. Surrallés, c/ Canigó, 66-68 (Horta) – Edifici A. Gratacós, c/ Madrazo, 26-28. Edifici anexa d'apartaments – Edifici Capdevila, c/ Ciutat de Balaguer, 58 – Edifici Peña, c/ Doctor Valls, 6 i 8 – Caixa de Pensions "La Caixa", Gelida (Barcelona) – Caixa de Pensions "La Caixa", Santa Coloma de Queralt (Barcelona) – Caixa de Pensions "La Caixa", Riudoms (Tarragona) – Construccions Marine, Parc de la Mola, blocs números 7-8-9, Les Escaldes (Andorra) – Edifici Carlemany, c/ Enric Graner, 3, Les Escaldes (Andorra) – Edifici D. Torm, bloc nº 1, carretera de la Massana (Andorra) – Edificis "Salita Parc", bloc B i C, Les Escaldes (Andorra).

VIVENDES SOCIALS

DARSA de Barcelona, conjunt de sis blocs en el polígon del Bon Pastor (Barcelona) – DARSA de Barcelona, conjunt de cinc blocs en el polígon de La Guineueta (Barcelona). Any 1959 – Caixa de Jubilacions i Subsidi Textil, conjunt de tres blocs en el polígon de Sant Martí (Barcelona). Any 1960.

Vivenda social (Any 1960)

VIVENDES UNIFAMILIARS AÏLLADES

Casa M. Raventós, Pedralbes (Barcelona) – Casa Ripoll, Argentona (Barcelona) – Casa Condons, Arenys de Mar (Barcelona) – Casa Alaustrey, Segur de Calafell – Casa Colin Carter, “Coll Sastreu”, Arenys de Munt (Barcelona) – Casa Torras-Vives, “Font de Cere”, Alella (Barcelona) – Casa

Vivenda unifamiliar (Any 1954)

Civit, “Els Tarongers”, Gelida (Barcelona) – Casa Castanyer, Sant Pere de Premià (Barcelona) – Casa Migret, Gelida (Barcelona) – Casa Salvans “La Vinya Gran”, Les Escaldes-Engordany (Andorra)

Vivenda unifamiliar (Any 1973)

– Casa Canut, La Palma de Gellou, Gelida (Barcelona) – Casa M. Junyent “Monte Manuel, Sant Llans (Lleida) diona (Barcelona) Premià (Barcelona) Sitges (Barcelona) vern (Barcelona) dany (Andorra) Engordany (Andorra) – C

APARTAMENTS

INCOSA, na) – El Serrat Bergonyos, T

ARQUITECTURA

Fàbrica F (Barcelona) – plex industrial

- Casa Con-
ter, "Coll Sa-
celona) - Casa

(Barcelona) -
any (Andorra)

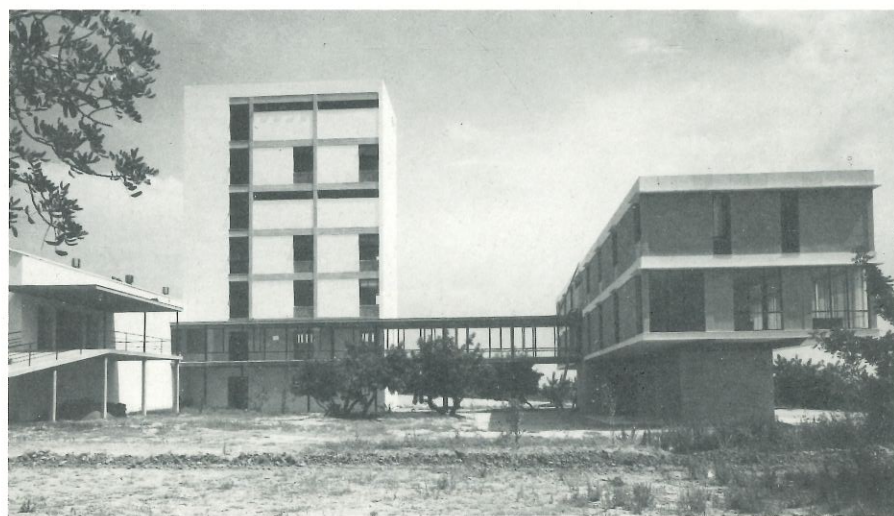
- Casa Canut, Gelida (Barcelona) - Casa Calull, Sant Pere de Premià (Barcelona) - Casa R. Gispert, La Palma de Cervelló (Barcelona) - Casa A. Gispert, La Palma de Cervelló (Barcelona) - Casa Palou, Gelida (Barcelona) - Casa Rague, Gualba (Barcelona) - Casa J. R. Gispert, La Palma de Cervelló (Barcelona) - Casa Guilera, La Palma de Cervelló (Barcelona) - Casa Holoid, Sitges (Barcelona) - Casa Maluquer, Sitges (Barcelona) - Casa Jaques, Sant Pere de Ribas (Barcelona) - Casa Junyent "Mont Cabré" Cabrils (Barcelona) - Casa Mitraní, Pirineu Aragonés (Osca) - Casa De Manuel, Sant Cugat del Vallès (Barcelona) - Casa S. Serra, Prullans (Lleida) - Casa G. Serra, Prullans (Lleida) - Casa Pagès, Sant Quintí de Mediona (Barcelona) - Casa Salra, Sant Quintí de Mediona (Barcelona) - Casa Rosich, Sant Feliu del Recó (Barcelona) - Casa A. Rovira, Sant Pere de Premià (Barcelona) - Casa M. Rovira, Sant Pere de Premià (Barcelona) - Casa Torras, "El Vinyet", Sitges (Barcelona) - Casa Sarroca, Sant Pere de Premià (Barcelona) - Casa Torras, Sant Just d'Esvern (Barcelona) - Casa Vadnow, Begues (Barcelona) - Casa Armengol, "Can Diumenge", Engordany (Andorra) - Casa Besolí, Escaldes Engordany (Andorra) - Casa Casas "Can Diumenge", Engordany (Andorra) - Casa Mora "Can Diumenge" Engordany (Andorra) - Casa Gili, Escaldes Engordany (Andorra) - Casa Lledós, Escaldes Engordany (Andorra) - Casa Faurat, Andorra la Vella (Andorra) - Casa Betriu, Santa Coloma (Andorra) - Casa Ricart Escoñau (Vall d'Aran).

APARTAMENTS

INCOSA, Port Pelegrí, Calella de Palafrugell (Girona) - Roger Fournols, Ampúria Brava (Girona) - El Serralet, Gelida (Barcelona) - Parellada, Sitges (Barcelona) - Rodes, Sitges (Barcelona) - Bergonyos, Tossa de Mar (Girona) - La Massana (Andorra) - Encamp (Andorra).

ARQUITECTURA INDUSTRIAL

Fàbrica FAESA-MENPAR, c/ Troquel i Motors (Barcelona) - Fàbrica FHIRSA, Viladecans (Barcelona) - Complex Industrial "Punta Bic", Laforest, polígon Entre Vies (Tarragona) - Complex industrial "Punta Bic", Laforest, Santa Marta de Carriós (Portugal) - Complex Indústries del

Fàbrica (Any 1960)

Café, Martorell (Barcelona) – Fàbrica Controlmatic, Alts Forns, 30 (Barcelona) – Fàbrica Controlmatic, polígon “Riu Clar” (Tarragona) – Magatzems “Les Pells”, Les Escaldes (Andorra) – Garatge en altura, garatge Central, Les Escaldes (Andorra) – Garatge en altura, garatge Internacional, Les Escaldes (Andorra) – Garatge “La Mola”, Encamp (Andorra) – Residència “La Mola”, Encamp (Andorra) – Hotel residència “Enrico”, Les Escaldes (Andorra) – Hotel “Espel”, Les Escaldes (Andorra) – Ampliació Hotel “Roc Blanc”, Les Escaldes (Andorra), 1983 – Establiments Vidal, Andorra la Vella, 1969 – Caseta informació turisme, Les Escaldes (Andorra) – Remodelació del Centre Termal Hotel Roc Blanc, Les Escaldes (Andorra) – Remodelació restaurant “Can Armengol” Santa Coloma de Gramenet (Barcelona) – Restaurant “Suisa”, c/ Sant Mario, 22 (Barcelona) – Remodelació Biblioteca Pública de Tarragona – Remodelació Pastisseria i Bomboneria Mauri, Rambla Catalunya (Barcelona) – Establiments “La Taste”, Rambla Catalunya, 75 (Barcelona).

ALTRES OBRES

Remodelació de masies catalanes: J. Gispert “Can Vidal”, La Palma de Cervelló (Barcelona) – J. Garriga, Montras (Girona) – J. Raventós “La Foradada”, Subirats (Barcelona) – E. Nadal, “Casa Nadal”, Torrelavit (Barcelona) – B. Calvet, “El Taronger”, Ordís (Girona).

Remodelació (Any 1981)

Panteó de I. Carner i monument a la ciutat de Reus, obres realitzades conjuntament amb l'escultor Joan Rebull. Remodelació en altura en cases, Fargas (Rambla Catalunya) i La Estrella (Passeig de Gràcia) i altres activitats en obres d'interiorisme en oficines, botigues, cases particulars, stands i arquitectures efímeres en fires de mostres, podriem completar aquest resum d'una gran part d'obres executades durant el període que va de l'any 1951 al 1993.

brica Control-
orra) – Garatge
rnacional, Les
Encamp (An-
ldes (Andorra)
al, Andorra la
Centre Termal
Santa Coloma
modelació Bi-
bla Catalunya

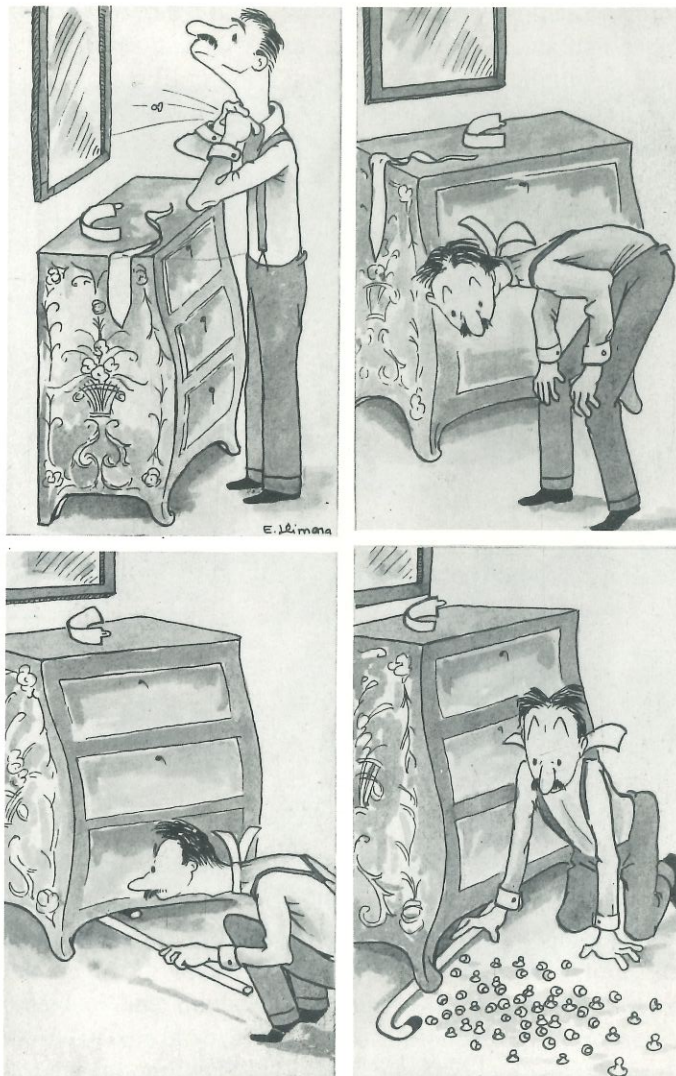
(Barcelona) –
Nadal, “Casa

nt amb l'escul-
rella (Passeig.
culars, stands i
n part d'obres

IL·LUSTRACIONS

Publicacions en revistes i diaris de dibuixos humoristes, Semanari Destino, Diari de Barcelona, Cuaderns d'Arquitectura. Publicació del llibre de dibuixos “Humor” (1945).

Publicació Destino (Any 1944)

PINTURES

Exposicions de pintures, olis i ceres – Sala Vayreda, 1982 – Sala Parès, 1984 – Casa Elizalde, col·lectiva “Pintors de l'Eixample”, 1984 – Sala Oberta, exposició col·lectiva “Els Llimona”, Museu de la Garrotxa (Olot), 1983 – Sala Parès, 1986 – Casino Cultural de Begur, 1986 – Caixa del Penedès, col·lectiva “La família Llimona una nissaga d'artistes”, Vilafranca del Penedès, 1991 – Pintura mural altar del Sacrament, parròquia de Sant Pere de Gelida, 1991 – Grifè i Escoda, 1992.

Port de “El Masnou” (Any 1992)

DISCURS IL·LM. SE

Aquest
diverses le
numerais
que eren c
cia (1850
tanals (18
i igual suc
i 1877).

La fam
Masriera (C
familiar er
historiador
com pinto

El dibu
havia esta
dibuixant
seu sogre
tució (185
(1898), pr
comte de C
Güell i de
vescomte

El llin
aquesta ca
goda i Am
(1972), l'a
(1940) era
arquitectes
Joan Vila
casa; circu
Josep Gud
ingressà e
sols esdev

DISCURS DE CONTESTA PER L'ACADÈMIC NUMERARI
IL·LM. SR. DR. FRANCESC FONTBONA

Casa Elizalde,
"Mona", Museu
Caixa del Pe-
, 1991 - Pintu-
a, 1992.

Aquesta Reial Acadèmia és, sense dubte una institució continuista. Són diverses les famílies que més d'un dels seus integrants han estat membres numeraris de la casa. El pintor Claudi Lorenzale i l'arquitecte Elies Rogent, que eren cunyats, ingressaren a l'Acadèmia amb molt pocs anys de diferència (1850 i 1852). Anys després que hi ingressés l'erudit Manuel Milà i Fontanals (1858) ho faria el seu germà Pau (1868), influent professor d'Estètica; i igual succeí amb els germans escultors Venanci i Agapit Vallmitjana (1857 i 1877).

La família d'argenter Masriera hi va estar molt ben representada: Josep Masriera (1882), que a més era pintor important, hi tindria una continuïtat familiar en les figures del seu cosí Artur Masriera (1905), també escriptor i historiador, i del seu fill Lluís (1920), artista complet que destacà també com pintor i home de teatre, i que arribaria a presidir l'entitat.

El dibuixant i músic Apeles Mestres seria acadèmic (1923) quan ja ho havia estat el seu pare l'arquitecte Josep Oriol Mestres (1882); i el també dibuixant Josep Lluís Pellicer n'esdevingué el mateix any en que moria el seu sogre Ramon Martí i Alsina (1894), membre numerari també de la institució (1859). Acadèmics protectors en foren Eusebi Güell i Bacigalupi (1898), primer comte de Güell, el seu fill Joan Antoni Güell i López, segon comte de Güell (1927) —que presidí l'Acadèmia—, i els seus néts Joan Claudi Güell i de Churruca, comte de Ruiseñada (1940), i Eusebi Güell i Jover, vescomte de Güell (1960).

El llinatge dels arquitectes Bassegoda ha estat present tres vegades en aquesta casa, començant pels germans Bonaventura (1902) i Joaquim Bassegoda i Amigó (1925), i acabant pel nét del primer, Joan Bassegoda i Nonell (1972), l'actual president de la corporació. L'acadèmic Francesc de P. Nebot (1940) era oncle de l'actual membre Leopold Gil Nebot (1992), tots dos arquitectes. El pintor Antoni Vila Arrufat (1946) i el seu fill, el també pintor Joan Vila Grau (1985), arribaren fins i tot a coincidir en el temps en aquesta casa; circumstància que també es donà amb l'historiador de l'art i arquitecte Josep Gudiol (1980) i la seva filla pintora Montserrat, la primera dona que ingressà en aquesta entitat (1981). Més recentment Joan Uriach Marsal no sols esdevingué membre numerari protector de l'Acadèmia (1993) com

ho havia estat el seu pare Joan Uriach Tey (1980), sino que va ser-ne el seu immediat successor.

El 23 de Maig de 1913 ingressava en aquesta Reial Acadèmia el pintor Joan Llimona, fundador del Cercle Artístic de Sant Lluc i un dels noms més representatius de l'art català modern. Morí abans de veure membre d'aquesta mateixa casa el seu germà Josep (1932), màxim escultor del nostre Modernisme. Ara un fill del pintor, Enric Llimona i Raymat, arquitecte i també pintor, acaba de llegir-nos el seu discurs d'ingrés a la nostra Acadèmia de Sant Jordi, vuitanta-un anys després que ho féss el seu pare. Un nou cas de continuïtat, doncs, s'acaba de produir en aquesta casa, i com en els casos anteriors el fet es del tot just.

Nascut a Barcelona el 1919, Enric Llimona començà dedicant-se al dibuix humorístic, especialment a la revista "Destino", l'any 1944. Bona part dels seus acudits els recollí en un volumet ara intromissable intítulat simplement Humor que publicà a Barcelona el 1945, amb pròleg del seu germà Joaquim. Són acudits excel·lents, i tenien un caire més nou que el de l'humor aleshores dominant, representat per Valentí Castanys, i d'altra banda no defugien, quan calia, la complexitat de la composició, malgrat tractar-se de dibuixos considerats més que res com entreteniments. D'haver perseverat en aquest camí Enric Llimona seria recordat avui, ben segurament, com iniciador de la renovació de l'humor gràfic català de postguerra.

Aquesta va ser, però, una dedicació breu, només continuada molt de tant en tant en alguna altra publicació, com el "Diario de Barcelona" trenta anys després, o bé en la llarga sèrie d'iròniques nades que l'autor ha anat enviant als seus amics al llarg dels anys.

Però és evident que, malgrat la qualitat del seu humor gràfic, el camí artístic i professional d'Enric Llimona no s'orientà per aquí. El 1950 es titulà a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i des d'aleshores ha tingut una llarga i densa carrera d'arquitecte. En la formació del seu estil va ser molt determinant l'impacte rebut pel racionalisme, cosa que situa Llimona entre els primers cultivadors d'una arquitectura de caire modern a la Catalunya de després de la guerra civil.

Són d'ell edificis de molt variada dedicació; des de construccions industrials com la fàbrica Bic, a Tarragona (1960) o la Fàbrica Controlmatic a la Zona Franca barcelonina (1967), fins a diverses vivendes unifamiliars com la casa Raventós, a Pedralbes (1954), i diferents xalets a Andorra, al Maresme o a la Vall d'Aran. El més conegut de la seva obra, però, són sens dubte els grans edificis d'habitatges, entre els que sobresurten uns

grups de
caracterís

Destac
-existent
cèntric d
(1962), a
Ràdio, un
amb l'ele
ectura ca

La sev
exhaustiu
de donar
d'aquest

Llimo
pintor, co
estat mer
forta ded
públicam
Barcelona

Enric
tècnica de
pora arqu
però tam
Nova Yor
l'han seg
una perso

Enric
la més re
també po
l'exposic
membres
de la hist
vinculat a
Llimona,
presidenc
l'entitat i
acurada e
el 1993,
Llimona

grups de vivendes socials del Polígon de la Guineueta (1959) o uns blocs de característiques similars al Polígon de Sant Martí (1960).

Destaca especialment dins la seva producció, no sols per la seva qualitat —existent igualment en la resta de la seva obra—, sinó també pel caràcter ben cèntric de la seva ubicació, l'edifici de la mansana Diagonal-Beethoven (1962), a Barcelona, avui ocupat en la seva planta baixa per Catalunya Ràdio, una construcció que assoleix conjugar perfectament la modernitat amb l'elegància, i que esdevingué un dels exponents més sòlids de l'arquitectura catalana dels primers anys seixanta.

La seva obra, molt més extensa —no es tracta aquí de fer-ne un inventari exhaustiu—, manifesta la preocupació constant d'humanitzar el Racionalisme, de donar-li una calidesa que sovint manca en els models primers d'aquest corrent tan representatiu de l'arquitectura internacional del segle xx.

Llimona, però, sol manifestar que la seva vocació primera era la de pintor, com el seu pare. Els acudits gràfics a que abans m'he referit haurien estat merament un preludi ja llunyà d'una obra pictòrica que, a causa de la forta dedicació de l'artista a l'arquitectura, no començaria a manifestar-se públicament fins el Gener del 1982 amb una exposició a la Sala Vayreda de Barcelona.

Enric Llimona pinta a l'oli, però encara se sent més còmode amb la tècnica de la cera. Cultiva un paisatgisme constructiu, que molt sovint incorpora arquitectures, i els seus temes són nombrosos indrets de tot Catalunya, però també d'Espanya, i de Noruega, Holanda, Viena, els Estats Units —de Nova York a Califòrnia—, o Mèxic. A aquella primera exposició pictòrica l'han seguit d'altres, a la Sala Parés o a la Grifé & Escoda, que han consolidat una personalitat de pintor aliè a tota mena de transcendentalismes.

Enric Llimona, però, al marge de la seva important obra d'arquitecte i a la més recent de pintor, ha tingut igualment una presència constant, eficaç i també poc ostentosa en la vida artística del país. Ell va ser l'impulsor de l'exposició que reuní, a Vilafranca del Penedès el 1991, obra dels divuit membres del seu llinatge, sens dubte la dinastia d'artistes més nombrosa de la història de Catalunya. Enric Llimona però, sobretot, està íntimament vinculat al Cercle Artístic de Sant Lluc, tan lligat també a la vida de la família Llimona, i és president d'aquesta institució des del 1991. La seva tasca presidencial s'ha caracteritzat per la voluntat de renovació que ha inspirat a l'entitat i per la ressonant celebració del centenari del Cercle a través d'una acurada exposició antològica que tingué lloc a la Pia Almoina de Barcelona el 1993, patrocinada per la Generalitat de Catalunya, i de la que Enric Llimona fou el principal impulsor.

Avui Enric Llimona al seu discurs ens ha parlat del silenci a l'art, un tema que li escau molt pròpiament ja que ell mateix, malgrat la magnitud de la seva tasca artística de tot ordre, és i ha estat sempre un home silenciós, que s'ha mantingut al marge de la faramalla que adorna sovint l'activitat dels arquitectes més actius. Però no cauré en el recurs fàcil d'agafar un concepte per altre, ja que quan Llimona ens parla del Silenci empra aquesta paraula com a símbol i es refereix a quelcom més profund que una simple absència de ressonància pública en l'art. Enric Llimona es planteja amb senzillesa un tema essencial i que paradoxalment ben pocs es plantegen: el de qui té la capacitat de sancionar la validesa estètica d'un art o un altre.

Joan Llimona, el seu pare, al seu discurs davant l'Acadèmia intítulat De lo essencial i de lo accidental en l'Art¹, donava respostes inapelables als problemes artístics. Ara Enric Llimona en canvi, fill d'una època més interrogativa que posa en qüestió coses que abans es donaven per definitives, més aviat planteja preguntes. Es pregunta, per exemple, "d'on triem la força per mesurar la qualitat de l'obra d'art", pregunta que molts no es plantegen malgrat ser un problema clau en el nostre camp, i que ell sap que no té una resposta plausible. Per això, contra el dogmatisme d'uns i altres, en lloc de donar-nos respostes concloents, però que en definitiva no serien altra cosa que l'expressió de la seva subjectivitat, ens proposa simplement la seva actitud personal: un silenci admiratiu sense prejudicis davant totes les obres que contempla, des del romànic al racionalisme, ja que l'impuls creatiu, com ell creu, pot donar-se en tendències ben diferents entre sí.

Crec que aquesta actitud positiva i no excloent davant la pluralitat de la creació artística és la millor credencial que ens aporta Enric Llimona en el seu ingrés en aquesta Reial Acadèmia. Per això, i no sols pel continuisme dinàstic a que he fet referència al principi, en nom d'ella tinc l'honor de donar-li la nostra més càlida i esperançada benvinguda.

1. Imprenta Barcelonesa, Barcelona 1917.